

ФЕНОМЕН ЕВФЕМІЗАЦІЇ: НОВІ ФОРМИ АБРЕВІАТУРНИХ УТВОРЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

*Є. І. Пересада, докторант кафедри романо-германської філології
та зарубіжної літератури*

*факультету філології, психології та зарубіжної літератури,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
(Вінниця, Україна)*

e-mail: ye.peresada@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5444-9426>

Стаття виконана у фокусі функційно-прагматичної парадигми знань. Висвітлено окремі питання проблематики лінгвографії, предметом якої є і явище абревіації, за допомогою актуалізації якого в лінгвопросторі англійської мови постали евфемізми. Феномен евфемізації презентує актуальні процеси сучасного мовлення, оскільки модерна комунікація налаштована на позитивне спілкування, нейтралізацію негативних словесних форм, що презентовані вульгаризмами, табуїзмами, дисфемізмами, обценною лексикою та ін. У дослідженні схарактеризовано сутність терміна “евфемізм”, подано типи евфемізованих абревіатур (ініціальних, акронімних, літерно-цифрових, змішаних), зокрема й графічних, описано їх актуалізовану семантику й особливості функціонування. Доведено, що внаслідок процесів семантизації та прагматизації літер англійської мови постають нові форми евфемізмів. Виокремлено конкретні типи абревіатурних евфемізмів на основі актуалізації їх тематичної класифікації, окреслено моделі творення контекстуальних новотворів евфемістичного характеру. Новизна дослідження мотивована тим, що в ньому схарактеризовано пласт евфемізмів, які поширені в медіатекстах сучасної англійської лінгвокультури, схарактеризовано види мовної гри для моделювання евфемізмів, а також мотивовано необхідність розширення метамови лінгвографії терміном «графічний евфемізм».

Ключові слова: абревіатура, англійська мова, евфемізм / графічний евфемізм, лінгвографія, літера, прагматика, семантика.

Актуальність дослідження. Мова реагує на зміни в суспільстві, що можна простежити у всіх суспільних сферах. У сучасному мовленні помітно актуалізовано нецензурні та вульгаризовані, принизливі номінації, а перенасичення лінгвопростору обценною лексикою, вульгаризмами та табуїзмами мотивує потребу їх евфемізації. «Кожна нація по-своєму розгортає сувій мовної неповторності, складаючи особливий і властивий тільки їй калейдоскоп метафор, прислів'їв, фразеологічних одиниць тощо. До цього ряду належать й евфемізми, які є виразниками мовної делікатності, її багатогранності та культури спілкування» [13, с. 103], тому питання дослідження шляхів евфемізації мовлення належить до **актуальних** у сучасному мовознавстві. Вивчення цього явища заґрунтовано на методологічних засадах прагмалінгвістики. Крім того, розглянуто й проблематику лінгвографії як малорозробленого наукового напрямку: виокремлено графічні евфемізми як продуктивний тип евфемізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Явище евфемізації належить до кола зацікавлень таких українських учених, як Л. Ставицька, що сфокусувала увагу на обширі обценної лексики, виокремивши особливості процесу евфемізації [12]. Вивчаючи своєрідність прагматичного навантаження евфемізмів, Т. Космеда схарактеризувала систему оцінних смислів, які презентують евфемізовані одиниці [5]. В. Великорода описала семантичні та функційно-прагматичні типи евфемізмів англійської мови [1], а О. Манютіна комплексно розглянула лексико-семантичні та функційні види поширених у сучасній англійській мові евфемізмів, досліджуючи їх на матеріалі бульварної жіночої прози ХХ–ХХІ ст. [7]. Б. Уоррен зосередив увагу на способах творення контекстуальних евфемізмів, урахувавши специфіку моделювання конкретної тематичної групи – сексуальні евфемізми, презентовані в художньому тексті [17]. М. Ткачівську також цікавили евфемізми, використовувані на позначення інтимних стосунків [13], а О. Пушкар вивчав графічні засоби вираження явища евфемізації та

дисфемізації, які відображені в сучасному українському політичному дискурсі [10]. Однак, незважаючи на наявність наукових розвідок, що присвячені різним аспектам дослідження евфемізмів, вивчення явища абревіації в зазначеному ракурсі потребує постійного штудіювання, оскільки цей дослідницький предмет має нові форми вияву, що потребують фіксації та інтерпретації. Зазначене й зумовлює **новизну цієї** наукової студії.

Об'єкт дослідження – абревіатурні евфемізми, характерні для англійського мовного простору, а предмет – моделі творення абревіатур-евфемізмів з урахуванням тематичної класифікації.

Мета статті – схарактеризувати своєрідність процесу евфемізації, що характерний для англійської лінгвокультури, відстеживши й виокремивши типові моделі творення абревіатурних евфемізмів. Для цього проєктуюмо відповідні завдання: (1) з'ясувати сутність поняття *евфемізм* та (2) виокремити й описати актуальні моделі творення абревіатур-евфемізмів англійської мови на основі тематичної класифікації.

Матеріали й методи дослідження. Матеріал дослідження становить авторська картотека – понад 50 одиниць, виокремлених методом суцільної вибірки з низки словників, що є джерельною базою цієї наукової студії, зокрема «How Not To Say What You Mean: A Dictionary of Euphemisms» (укр. «Як не говорити те, що думаєш: Словник евфемізмів») (19), укладений R. Holder (2002), та «Dictionary of Euphemisms and Other Doubletalk» (укр. «Словник евфемізмів та інакомовлень») (20), укладений H. Rawson (1981), що належать до найбільш популярних збірок евфемістичної лексики англійської лінгвокультури. Водночас зафіксовано евфемістичні новотвори в публіцистичному дискурсі англійської лінгвокультури, що зроблено на матеріалі інтернет-видання «The Guardian».

Для реалізації поставленої мети й завдань застосовано систему методів дослідження: *класифікаційний* метод використано з метою виокремлення відповідних типів абревіатур; *структурно-семантичний аналіз* дає змогу подати структурну й семантичну класифікацію, а метод *контекстуально-семантичного аналізу* – ураховувати контекст із метою з'ясування семантико-прагматичного навантаження евфемізмів. За допомогою *описового* методу здійснено загальний аналіз, викладено й узагальнено матеріал та сформульовано висновки.

Результати дослідження. У сучасному мовному просторі, як було наголошено, широкого використання набувають евфемізми – (грецьк. *euphēmos* від *eu* – *добре* і *phēmi* – *кажу, добре говорю* від давньогрецьк. *εὐφρα* – *утримування від поганих слів*). У вузькому розумінні евфемізми розглядають як лексичні одиниці, уживані замість грубих чи некультурних слів [див.: 3, с. 241], а в широкому сенсі їх визначає, наприклад, К. Баррідж, наголошуючи, що це альтернативна заміна «вислову, що не підходить у певній ситуації, з метою уникнення можливого непорозуміння між мовцем і певною стороною комунікації» [15, с. 42]. Р. Рада стверджує, що «евфемізм – це соціально зумовлена форма висловлювання, яка пом'якшувально формує аморально сприйнятий аспект слова чи поняття» [18, с. 65]. Деякі лінгвісти розглядають евфемізми як «одиниці вторинної номінації з відносно позитивною конотацією», яку використовують «для заміни прямих найменувань, уживання яких із соціально чи психологічно зумовлених причин вважають небажаним» [1, с. 7] або ж як непряму номінацію «об'єктів та явищ, для позначення яких існує певна пряма номінація, однак із певних причин її використання є небажаним, непристойним або забороненим у певному суспільстві» [2, с. 232]. Уперше термін «евфемізм» запропонував англійський історик і лексикограф Т. Блаунт 1656 року в праці «Glossographia» (укр. «Глосографія»), де його потрактовано як «a good or favourable interpretation of a bad word» (автор. пер. – *Є. П.*: «хороша чи схвальна інтерпретація поганого слова») [див. про це: 16, с. 13].

Евфемістична лексика виникає в мовленні внаслідок «заборони на використання слів сакрального або ж негативного змісту» [8, с. 328], що впливає на комунікативну поведінку носіїв певної культури. Як вважають учені, основна мета вживання евфемізмів полягає в презентації «неприємної дійсності у приємнішому світлі» [9, с. 283]. Наприклад, «у суспільстві не прийнято говорити про деякі фізіологічні акти, назви яких вважають непристойними та брутальними, [тому] слова, що їх позначають, виключають із мовної практики вихованих людей; замість них

залучаються спеціальні вирази, що відповідають певним нормам пристойності» [14]. О. Селіванова виокремлює такі основні функції евфемізмів: ідеологічну, іронічну, етикетну, магичну та криптофорну [11, с. 135].

Зауважмо, що основна мета евфемізованих одиниць полягає не в тому, щоб виключити саме поняття, а в тому, щоб уникнути слів, які його презентують. Передусім цю особливість можна пояснити походженням, що вказує на віру людини в прямий зв'язок між словами та дійсністю і «має давнє міфологічне коріння, коли не дозволялося називати певний тотем; власне – різновид табу, стилістичний прийом, близький до перифразу, витворений культурою народного світобачення» [6, с. 216].

Загальна стратегія створення евфемізму полягає в маскуванні забороненої теми шляхом модифікації небажаного слова чи вислову. Незважаючи на те, що словотвірні процеси є продуктивним способом поповнення лексики англійської мови, в евфемістичному вокабулярі вони, порівняно із семантичними процесами, посідають незначне місце. Серед словотвірних процесів виокремлюємо скорочення. Водночас наголосимо на ролі ініціальних абревіатур та акронімів. Окрім того, для зменшення емоційного напруження під час актуалізації гострої, забороненої теми можна використовувати графічні знаки, ураховувати певні фонетичні заміни, відповідні морфологічні засоби, риторичні тропи й фігури або лексичні утворення.

У процесі творення та використання евфемізмів абревіатури мають потужний прагматичний потенціал, що дає змогу вже на рівні графем (літер) завуальовувати сутність позначеного поняття чи дії. Зазначене стосується проблематики лінгвографії (графеміки).

Аналіз дослідницького матеріалу показав, що:

(1) Значну частину евфемізмів становлять **ініціальні абревіатури** (алфавітизми), які вимовляють як назви літер: *AC/DC* [er:-si:-di:-si] < indulging in both heterosexual and homosexual practices (19, с. 1); *bd* (*B&D or B/D*) [bi:-di] < bondage and discipline (укр. бандаж і дисципліна) (20, с. 30); *BM* [bi:-em] < bowel movement (укр. дефекація) (20, с. 36); *BO* [bi:'əʊ] < body odour (укр. неприємний запах тіла) (19, с. 17); *BS* [bi:'es] < bullshit (укр. лайно) (20, с. 42); *C.Y.A.* [si:- wai:-ei] < Cover [or Covering] Your Ass або Cover Your Aft [end] (укр. прикрийте свою дупу або прикрийте свою корму) (20, с. 69); *DCM* [di:- si:- em] < Don't come Monday або the Distinguished Conduct Medal (укр. не приходь у понеділок або медаль за видатну поведінку) (19, с. 96); *EC* [i:- si:] < earth closet (укр. вигрібна яма) (19, с. 121); *G. D.* [dʒi:- di:] < God damn (укр. чорт забирай) (20, с. 121); *NYR* [en-wai-a:] < not yet returned (укр. ще не повернулися) (19, с. 274); *OD yourself* [əʊ-di: jɔ:'self] < overdose, of drugs (укр. надмірне вживання, що призводить до летального кінця або передозування наркотиками) (19, с. 275); *PC* [pi:- si:] < politically correct (укр. політично коректний) (19, с. 288), тобто такий, що відповідає певній поведінці чи догматичним поглядам (19, с. 306); *PG* [pi:- dʒi:] < paying guest (укр. платний гість) (19, с. 293); *PR* [pi:- a:] < public relations (укр. зв'язки із громадськістю) (20, с. 225); *RD* [a:- di] < refer to drawer (укр. зверніться до чекодавця) (19, с. 332); *S/M* [es- em] (*SM, S-M, S and M, S&M, and sm*) < sadomasochism (укр. садомазохізм) (20, с. 260); *SOB* [es.əʊ'bi:] < son of a bitch (укр. син сучки) (20, с. 262); *TB* (*T. B., Tb, Tb., t. b., or tb*) [ti:'bi:] < tuberculosis (укр. туберкульоз) (20, с. 277); *TS* [ti:'si:] < tough shit або tough situation (укр. важке лайно або важка ситуація) (20, с. 289); *TV* [ti:'vi:] < transvestite або transvestism (укр. трансвестит або трансвестизм) (20, с. 290); *W/WC* [dʌb.əl.ju] / [dʌb.əl.ju:'si:] < watercloset (укр. туалет) (19, с. 433); *X* [eks] < the symbol for a kiss (укр. символ для поцілунку) (20, с. 311). О. Саприкіна наголошує, що зазначеним способом евфемізуються лексеми, які пов'язані з (а) дискримінацією (расовою, культурною, релігійною, сексуальною тощо), (б) «страшними» та неприємними предметами і явищами довкілля (смерть, хвороба, природні потреби та фізичні вади), а також із (в) впливом держави на життя людей. Іноді до складу евфемізованої одиниці входить сполучник, що зберігається в процесі творення абревіатури, хоча він і не має лексичного значення: *D and C* [di:/ænd/si:] < dilation and curettage (укр. дилатація та кюретаж) (19, с. 96): у медичних документах це означає, що жінка зробила аборт, заборонений законодавством у багатьох штатах Америки.

(2) Простежуємо також **евфемізми-акроніми** – ініціальні лексичні абревіатури, які вимовляють як цілісні слова, оскільки їх фонетична структура відповідає фонетичній будові

одноморфемних лексем: *MUF* [mʌf] < Materials Unaccounted For (укр. невраховані матеріали) (20, с. 188); *RIF* [rif] < Reduction in Force (укр. зменшення сили) (20, с. 238). Наведені приклади належать до «дипломатичних» евфемізмів.

(3) Наступною не надто поширеною групою евфемізмів є **літерно-цифрові** аббревіатури: цей тип ілюструє лише одна одиниця – *AI* [ei.wʌn] < amphetamine ingested illegally (укр. амфетамін, що вживається незаконно) (19, с. 1). Зазначений евфемізм номінує різновид забороненої наркотичної речовини, тому сфера його вживання пов'язана із юриспруденцією.

(4) На сьогодні в англійській мові задля досягнення евфемістичного ефекту використовують **складні аббревіації** – слова, у яких аббревіатурою є перша літера, що вважається словом-табу: (а) евфемізми, пов'язані з впливом держави на життя людей (номінують соціальні вади): *B-girl* [bi:.gɜ:l] < bad (укр. поганий) (20, с. 32); *B-pill* < benzedrine (укр. таблетка амфетаміну) (19, с. 17); *G-nose* [dʒi:.nəʊz] < sniffs narcotics, and not necessarily glue (укр. нюхає наркотики й не обов'язково клей) (19, с. 158); *V-girl* [vi:.gɜ:l] < VICTORY GIRL (20, с. 32); (б) дипломатичні евфемізми: *G-man* [dʒi:.mæn] < government (укр. держава) (19, с. 158); *U-turn* [ju:.tɜ:n] < a fundamental change of policy (укр. фундаментальна зміна політики) (19, с. 419).

В англійському лінгвопросторі серед складних аббревіацій-евфемізмів характерним є вживання двоконпонентних сполук, що містять однобуквену аббревіатуру та лексему *word* (укр. слово), напр.: *N-word* (the) [en.wɜ:d] < nigger (a black person) (укр. нігер, чорношкіра людина) (19, с. 262); *R-word* (the) < recession (укр. рецесія / економічний спад) (19, с. 326). Першою евфемістичною одиницею, створеною за вищезгаданою схемою, уважають американізм *F-word*, що виник у 80–90-х роках ХІХ ст., у якому літера *F* – ініціальна аббревіатура на позначення лайливого слова *fuck* (укр. *блядь*). За аналогією в англійському просторі з'являється безліч новотворів евфемістичного типу, які радше «можна віднести до контекстуальних, оскільки теоретично евфемістичній аббревіації може піддаватися кожне слово англійської мови, причому та ж сама аббревіатура може в різних контекстах позначати різні слова» [4, с. 128], наприклад: *L-word* = *love, liberal, life, law*; *F-word* = *finance, federal, family, feminism*; *B-word* = *Brexit, bureaucracy*; *C-word* = *cunt, capitalism* та ін. Очевидно, з'являються омоніми, оскільки аббревіатура може змінювати своє значення залежно від контексту, порівн.: *D-word* у публіцистичному дискурсі використовують у значенні (а) *depression* (укр. депресія): «He mentioned the *D-word*. Gordon Brown didn't want to use the word “*depression*” today» (укр. «Він згадав слово на букву *Д*. Гордон Браун не хотів сьогодні вживати слово “депресія”») (21, 04.02.2009); (б) *death* (укр. *смерть*): «The “*D*” word is one we all avoid: *death*. But one thing the COVID-19 pandemic has reminded us of is our own mortality» (укр. «Слово на літеру “*C*” – це слово, якого ми всі уникаємо: *смерть*. Але пандемія COVID-19 нагадала нам про нашу власну смертність») (23, 04.02.2009); (в) *deflation* (укр. *дефляція*): «*Deflation*: half a century since we heard the *D-word*» (укр. «*Дефляція*: півстоліття відтоді, як ми почули слово на букву *Д*») (21, 22.04.2009); (г) *diversity* (укр. *різноманітність*): «I will till the day I die be an advocate for the *d-word: diversity*» (укр. «Я до кінця своїх днів буду захищати слово на букву *p*: *різноманітність*») (21, 10.09.2016). «Подібна “табуїзація” нерідко має жартівливий або іронічний характер» [4, с. 128]; так з'являються нові тематичні абетки, напр.: «From the *B-word* to the *Q-word*: an alphabet of offense» (укр. «Від слова на літеру *Бі* до слова на літеру *Кью*: абетка правопорушень») (21, 23.12.2019). Українським відповідником до моделі *X-word* є евфемістичний вислів, актуалізований в українському лінгвопросторі «слово на літеру + (буква)». Оказіональні евфемізми не завжди мають прозору конотацію, напр.: «<...> *So you probably think – as I did – that this holiday scene comes from pre- C happy days*» (укр. <...> *Тож ви, напевно, думаєте, як і я, що ця святкова сцена походить із щасливих часів, коли ще не було раку*) (21, 04.05.2015). Їх можна витлумачити лише за допомогою контексту.

Водночас евфемізація за допомогою актуалізації літер відбувається шляхом творення (5) **словосполучень, один із компонентів якого – ініціальна аббревіатура**: *B fool* [bi:.fu:l] < bloody (укр. дурень) (19, с. 17); *B off* [bi:.ɑ:f] < bugger (укр. йди геть) (19, с. 17); *silly B* [sɪl.i.bi:] < bitch (укр. дурепа, тупа сучка) (19, с. 17); *Big C* (the) [bɪg.si:] < cancer, cocaine or CRACK

(укр. рак, кокаїн або крек) (19, с. 51; 20, с. 44); *big D (the)* [big.di:] < death (укр. смерть) (19, с. 96); *What the H?* < hell (укр. пекло) (19, с. 179).

Під час творення евфемістичних одиниць використовують також назви початкових літер обцененого слова, уживання якого прагнуть уникнути, напр.: *eff(ing)* < *fuck(ing)* (19, с. 124; 20, с. 84).

Окрім актуалізації літер, у процесі творення евфемізмів задля досягнення табуїзації лексеми в англomовному лінгвістичному просторі використовують модель *цифра (кількість літер у слові) + letter + слово*, напр.: *four-letter man* (укр. дослівно: чоловік із чотирьох літер) < *homosexual* (укр. гомосексуал) (від *homo*) або *three-letter man* (укр. дослівно: чоловік із трьох літер) < *gay* (укр. гей) (20, с. 106), що використовують для маскуванню нетрадиційної сексуальної орієнтації особи чоловічої статі. Так може бути зашифроване кожне обране слово із зазначеною кількістю букв, порівн.: *four-letter word* (укр. дослівно: слово із чотирьох літер) – «*Folk is not a four letter word*» (укр. «Народ – це не слово з п'яти літер») (21, 06.02.2007); «*Stop a four-letter word for French drivers, traffic camera's debut reveals*» (укр. «Стоп – слово із чотирьох літер для французьких водіїв, демонструє дебют дорожньої камери») (21, 22.02.2016) та ін.

Привертають увагу й графічні модифікації слів, які використовують для зменшення емоційного навантаження в процесі комунікації. Графічними евфемізмами вважають номінації, у яких опущено кілька літер або відбувається їх заміна параграфемними символами, що не зреалізовує ефект маскуванню лексеми. У час суцільної диджиталізації цей вид евфемізмів найбільш поширений у соціальних мережах, що можна пояснити бажанням користувача уникнути скарг або блокування особистої інтернет-сторінки через нецензурну лайку. Окрім того, графічні евфемізми зазвичай уживають у мові ЗМІ, використовуючи замість відсутньої кількості літер такі графічні знаки нелітерної природи, як (а) зірочки (астериски): «*but a producer showed me complaint letters saying: 'Get that n****r off our screens'*» (укр. «але продюсер показав мені листи зі скаргами: «Заберіть цього н****ра з наших екранів»») (21, 03.11.2003); (б) типографічний символ @ (*at*): «*F@ck This Job review – optimism in short supply at Putin's least favourite TV channel*» (укр. «Огляд *F@ck This Job* – оптимізму не вистачає на найменш улюбленому телеканалі Путіна») (21, 03.11.2003); (в) дефіси чи тире: «*Emmanuel Macron has sparked uproar by pledging to "p--- off" France's unvaccinated in denying them access to even more aspects of daily life*» (укр. «Еммануель Макрон викликав хвилю обурення, пообіцявши «*вигнати*» невакцинованих французів, позбавивши їх доступу до ще більшої кількості аспектів повсякденного життя») (22, 05.01.2022) тощо.

Висновки. Дослідження засвідчує, що (1) формується пласт евфемізмів, підґрунтям яких є феномен аббревіації, творення її модифікаційних моделей: аббревіатура реалізує універсальний принцип економії мовних засобів, слугує для дотримання норм увічливості, етикету, а також є засобом творення мовної гри. (2) З'ясовано, що явище евфемізації, утворене за допомогою графем, змодельованих шляхом скорочення лексеми до початкової літери, а (3) одна буква може замінювати семантику й прагматику відповідних лексем або словосполучень. Серед складних аббревіацій (4) провідним способом за кількісними показниками є двокомпонентна сполука «літера + word», актуалізована в медіатекстах. Водночас (5) для моделювання евфемізації залучають параграфемні символи: одиниці, створені зазначеним способом, презентують ефект маскуванню, оскільки табуїзована лексема залишається очевидною. (6) Термінологію лінгвографії варто доповнити одиницею *графічний евфемізм*, що слугує для пом'якшення негативного чи вульгарного значення лексеми шляхом заміни графем нелітерними символами.

Перспектива дослідження полягає в систематизуванні знань про творення нових моделей евфемізації в слов'янських та неслов'янських мовах для презентації цілісної картини. Очевидно, корисним був би словник евфемізованих аббревіатурних форм, зокрема й графемних евфемізмів.

Список використаної літератури

1. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук. : 10.02.04 / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2008. 19 с.

2. Галайчук А. Ю. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу* : збірник наукових праць / відп. ред. А. Д. Белова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. Вип. 46. С. 231–239.
3. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: [у 4 т.]. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 1: А–Й. 402 с.
4. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС, 2007. 228 с.
5. Космеда Т. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. 350 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
7. Манютіна О. І. Лексико-семантичні та функціональні особливості евфемізмів у сучасній англійській мові (на матеріалі бульварної жіночої прози ХХ–ХХІ ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. : 10.02.04 / Чернівці, 2008. 20 с.
8. Олексенко В. П. Мовні засоби евфемізації в сучасній українській прозі. *Вісник Запорізького національного університету*. Філологічні науки. Запоріжжя, 2012. № 1. С. 328–334.
9. Онушканич І. В., Штогрин М. В., Пристай С. М. Перекладацькі трансформації як засіб відтворення англійських евфемізмів українською мовою. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Острого : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2015. Вип. 54. С. 282–284.
10. Пушкар О. І. Графічні засоби вираження евфемії / дисфемії. *Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Сер. 10: Пробл. грам. і лексикол. укр. мови. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. Вип. 10. С. 119–121.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К., 2006. 716 с.
12. Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників: обценізви, евфемізми, сексуалізми. Київ : Критика, 2008. 456 с.
13. Ткачівська М. Р. Евфемізм або мовна дипломатія (на прикладі української та німецької мов). *Прикарпатський вісник*. Івано-Франківськ : Плай, 2016. № 2 (34). С. 102–110.
14. Януш О. Евфемізми і мовна естетика. URL : <http://kulturamovny.univ.kiev.ua/KM/index.htm>.
15. Burrige K. Political Correctness: Euphemism with Attitude. *English Today*. 1996. Vol. 12. № 3. P. 42–49.
16. Enright D. J. In Other Words. The Meanings and Memoirs of Euphemisms. Michael O'Mara Books. 2005. 160 p.
17. Warren B. What euphemisms tell us about the interpretation of words. *Studia Linguistica*, 1992. Vol. 46/2. P. 128–172.
18. Roberta R. Tabus und Euphemismen in der deutschen Gegenwartssprache: mit besonderer Berücksichtigung der Eigenschaften von Euphemismen. Budapest, 2001. 212 s.

Джерела

19. Holder R. W. How Not To Say What You Mean: A Dictionary of Euphemisms. Oxford University Press, 2002. 501 p.
20. Rawson H. A Dictionary of Euphemisms and Other Doubletalk. Crown Publishers, Inc. New York. 1981. 324 p.
21. The Guardian. URL : <https://www.theguardian.com/europe>.
22. Telegraph. URL : <https://www.telegraph.co.uk/>

References

1. Velykoroda, V. B. (2008). Semantychni ta funktsionalno-prahmatychni kharakterystyky evfemizmv v anhliiskii movi [Semantic and functional-pragmatic characteristics of euphemisms in English]. Extended abstract of PhD dissertation (Ukrainian language). Lviv, 19 (in Ukr.).
2. Halaichuk, A. Yu. (2013). Khudozhni evfemizmy ta problemy yikh vidtvorennia u pereklyadi [Artistic euphemisms and problems of their reproduction in translation]. In: *Movni i kontseptualni kartyny svitu [Linguistic and conceptual pictures of the world]*: zbirnyk naukovykh prats.. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet», (46), 231–239 (in Ukr.).
3. Zahnitko, A. P. (2012). Slovnyk suchasnoi lnhvistyky: poniattia i termyny [Dictionary of Modern Linguistics: Concepts and Terms]. V 4 t. T. 1: A–I. Donetsk: DonNU, 402 (in Ukr.).
4. Zatsnyi, Yu. (2007). Suchasnyi anhlovnyy svit i zbahachennia slovnykovoho skladu [Modern English-speaking world and enrichment of vocabulary]. Lviv: PAIS, 228 (in Ukr.).
5. Kosmeda, T. (2000). Aksiolohichni aspekty prahmalinhvistyky: formuvannia i rozvytok katehorii otsinky. [Axiological aspects of pragmalinguistics: formation and development of the category of evaluation]. Lviv: LNU im. I. Franka, 350 (in Ukr.).
6. Hrom'iak, R. T., Kovaliv, Yu. I. & Teremko, V. I. (Eds.) (2007). Literaturoznachnyi slovnyk-dovidnyk. [Literary Dictionary-Reference]. Kyiv: VTs «Akademii», 752 (in Ukr.).
7. Maniutina, O. I. (2008). Leksyko-semantychni ta funktsionalni osoblyvosti evfemizmv u suchasni anhliiskii movi (na materialy bulvarnoi zhinochoi prozy XX–XXI st.) [Lexico-Semantic and Functional Features of Euphemisms in Modern English (Based on the Material of Women's Boulevard Fiction of the XX–XXI centuries)]. Extended abstract of PhD dissertation (Ukrainian language). Chernivtsi, 20 (in Ukr.).

8. Oleksenko, V. P. (2012). Movni zasoby evfemizatsii v suchasni ukrainskii prozi. [Linguistic means of euphemization in the modern Ukrainian language]. In: *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Filolohichni nauky* [Bulletin of Zaporizhzhia National University. Philological sciences]. Zaporizhzhia, (1), 328–334 (in Ukr.).
9. Onushkanych, I. V., Shtohryn, M. V. & Prystai, S. M. (2015). Perekladatski transformatsii yak zasib vidtvorennia anhliiskykh evfemizmv ukrainskoiu movoiu. [Translation transformations as a means of reproducing English euphemisms in Ukrainian]. In: *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»* [Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy]. Ostroh: Vyd-vo Nats. un-tu «Ostrozka akademiia», (54), 282–284 (in Ukr.).
10. Pushkar, O. I. (2013). Hrafichni zasoby vyrazhennia evfemii / dysfemii [Graphic means of expressing euphemism / dysphemism]. In: *Nauk. chasopys NPU im. M. P. Drahomanova* [Scientific journal of the Drahomanov National Pedagogical University]. Ser. 10: Probl. hram. i leksykol. ukr. movy. Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, (10), 119–121 (in Ukr.).
11. Selivanova, O. O. (2006). Suchasna lnhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia-K, 716 (in Ukr.).
12. Stavyt'ska, L. (2008). Ukrainska mova bez tabu. Slovyk netsenzurnoi leksyky ta yii vidpovidnykiv: obstszenizmy, evfemizmy, seksualizmy [Ukrainian language without taboos. Dictionary of obscene vocabulary and its equivalents: obscenities, euphemisms, sexual]. Kyiv: Krytyka, 456 (in Ukr.).
13. Tkachiv'ska, M. R. (2016). Evfemizm abo movna dyplomatiia (na prykladi ukrainskoi ta nimetskoi mov). [Euphemism or language diplomacy (on the example of Ukrainian and German)]. In: *Prykarpatskyi visnyk. [Prykarpattia Bulletin]*. Ivano-Frankivsk: Plai, 2 (34), 102–110 (in Ukr.).
14. Yanush, O. Evfemizmy i movna estetyka [Euphemisms and linguistic aesthetics]. Available at: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/index.htm> (in Ukr.).
15. Burrige, K. (1996). Political Correctness: Euphemism with Attitude. *English Today*, 12 (3), 42–49 (in Eng.).
16. Enright, D. J. (2005). In Other Words. The Meanings and Memoirs of Euphemisms. Michael O'Mara Books. 160 (in Eng.).
17. Warren, B. (1992). What euphemisms tell us about the interpretation of words. *Studia Linguistica*, 46 (2), 128–172 (in Eng.).
18. Roberta, R. (2001). Tabus und Euphemismen in der deutschen Gegenwartssprache: mit besonderer Berücksichtigung der Eigenschaften von Euphemismen. Budapest, 212 (in Ger.).

Sources

19. Holder, R. W. (2002). How Not To Say What You Mean: A Dictionary of Euphemisms. Oxford University Press, 501 (in Eng.).
20. Rawson, H. (1981). A Dictionary of Euphemisms and Other Doubletalk. Crown Publishers, Inc. New York, 324 (in Eng.).
21. The Guardian. Available at: <https://www.theguardian.com/europe> (in Eng.).
22. Telegraph. Available at: <https://www.telegraph.co.uk/> (in Eng.).

THE PHENOMENON OF EUPHEMIZATION: NEW FORMS OF ABBREVIATION IN THE MODERN ENGLISH LANGUAGE

*Yelyzaveta Peresada, Phd Student at the Department of Romano-Germanic Philology
and Foreign Literature, Vasyl' Stus Donetsk National University
(Vinnytsia, Ukraine)*

e-mail: ye.peresada@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5444-9426>

Abstract. Introduction. *The article is conducted with a focus on the functional-pragmatic paradigm of knowledge. It highlights specific issues of linguography, whose subject matter includes the phenomenon of abbreviation. Through its actualization in the linguistic space of the English language, euphemisms are created. The phenomenon of euphemization presents the current processes of modern speech, as contemporary communication is geared towards positive interaction, neutralizing negative verbal forms found in vulgarisms, taboos, dysphemisms, obscene vocabulary, etc. The study of this phenomenon is based on the methodological foundations of pragmatolinguistics.*

Purpose. *The scientific study aims to characterize the uniqueness of the euphemization process typical of English linguoculture, by tracking and identifying typical models for creating abbreviatory euphemisms. For this purpose, we set the following tasks: (1) to clarify the essence of euphemism and (2) to describe the models for creating abbreviatory euphemisms in English.*

Results. *The study describes the essence of the term euphemism, presents the types of euphemized abbreviations (initial, acronymic, letter-number, mixed), including graphical ones, and details their functioning features and actualized semantics. It is found that in the process of creating euphemisms through abbreviations, a powerful semantic-pragmatic potential appears, allowing the essence of the designated concept to be veiled*

even at the grapheme (letter) level. Specific types of abbreviatory euphemisms are identified, and their semantic and functional-pragmatic properties are characterized.

Originality. The novelty of the research is motivated by the fact that it identifies and characterizes a layer of euphemisms widespread in the media texts of contemporary English linguoculture, describes the types of language game used for modelling euphemisms, and justifies the necessity to expand the metalanguage of linguography by actualizing the term “graphical euphemism”. The modelling of graphical euphemism is based on the replacement of corresponding graphemes with non-letter symbols.

Conclusion. It has been proven that a separate layer of euphemistic abbreviations is formed and distributed into certain thematic groups. Their modification models have been characterized. These linguistic units are used to adhere to norms of politeness and etiquette. Among complex abbreviations, the leading method by quantitative indicators is the two-component compound “letter + word”, actualized in media texts. At the same time, paragraphemic symbols are used for modelling euphemization: units created by the specified method create a masking effect. The research **perspective** is seen in the necessity to systematize knowledge about the creation of new models of euphemization in Slavic and non-Slavic languages.

Keywords: abbreviation, English language, euphemism / graphical euphemism, linguography, letter, pragmatics, semantics.

Надійшла до редакції: 27.04.24.

Прийнято до друку: 07.06.24